

Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
Biuro Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 1, 81-001, 565 22 186
e-mail: biuro@wspol.pl, www.wspol.pl
956 16 25 112, tel. 956 4701 -6
KRS 0000 5002 0244
Nr r-ku 82 1090 1508 0000 0000 5002 0244

2107
23

Meller Anna

Skepe

Lipno
Skepe
POZ-AK
+ Napiórska Maria
vel Napiórkowska
ul: 326/326 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Napiórkowa Maria.....

T: K-326/326 Ser.....

Sipno POL-UK.....

I./1. Relacja *k. 5 s. 1-6*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *k. 3 s. 1-5*

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 20*

VI. Fotografie *dział ikonografii*

1/1. Relacja Napiórska vel Napiórkowska
Maria

1. Relacja Władysława Drzewieckiego
o Marii Napiórskiej, mps omg. i
kserokop. k. 2 s. 1-2
2. Relacja Anny Keller o Marii
Napiórskiej spisana przez Janę
Wojciechę Zieliniskiego w czerwcu
1978, mps omg. k. 1 s. 3-4
3. jak wyżej, mps - kopie k. 2 s. 5-6

Napiórska Maria

Urodziła się dnia 12 stycznia 1912 r. w Skępem i tu mieszkała. Jako członek POZ-AK współpracowała z grupą partyzantów leśnych Adama Marciniaka ze Skępego. Odznaczała się niezwykłą odwagą i patriotycznym oddaniem w walce z okupantem. Pełniła funkcję kolporterki tajnej prasy warszawskiej na terenie gminy Skępe. Zaopatrywała również w żywność grupę Marciniaka dostarczając ją do ich bunkra w lesie.

Według protokołu Gestapo i SS w Bydgoszczy (Arch. Woj. Kom. Bad. Zbr. Hitl. w Bydgoszczy): "Dnia 31.12.44 w czasie pościgu w lasach skępskich rozbitej dnia 27.XI.44. bandy w lesie nad Jeziorem Łęckim, około 4 km na północ od Skępego, pow. Lipno, napotkali bandyci, którzy otworzyli ogień do grupy ścigającej ich żandarmerii, uciekli. Ujęta została znana już przedtem jako kucharka bandy, Polka, Maria Napiórska, ur. 12. 1.1912 w Skępem, pow. Lipno, bez stałego miejsca zamieszkania".

Nieznane są dalsze losy M. Napiórskiej. Protokół nic nie mówi o jej rozstrzelaniu, ale do domu nigdy nie wróciła.

Protokół Gestapo i SS (Arch. Woj. Kom. Bad. Zbr. Hitl. w Bydgoszczy, Inf. włas. autora, "Gaz Kuj" z 1II.1995.

Władysław Drzewiecki

Drzewiecki

Napiórska Maria

Urodziła się dnia 12 stycznia 1912 r. w Skępem i tu mieszkała. Jako członek POZ-AK współpracowała z grupą partyzantów leśnych Adama Marciniaka ze Skępego. Odznaczała się niezwykłą odwagą i patriotycznym oddaniem w walce z okupantem. Pełniła funkcję kolporterki tajnej prasy warszawskiej na terenie gminy Skępe. Zaopatrywała również w żywność grupę Marciniaka dostarczając ją do ich bunkra w lesie.

Według protokołu Gestapo i SS w Bydgoszczy (Arch. Woj. Kom. Bad. Zbr. Hitl. w Bydgoszczy): "Dnia 31.12.44 w czasie pościgu w lasach skępskich rozbitej dnia 27.XI.44. bandy w lesie nad Jeziorem Łęckim, około 4 km na północ od Skępego, pow. Lipno, napotkani bandyci, którzy otworzyli ogień do grupy ścigającej ich żandarmerii, uciekli. Ujęta została znana już przedtem jako kucharka bandy, Polka, Maria Napiórska, ur. 12. 1.1912 w Skępem, pow. Lipno, bez stałego miejsca zamieszkania".

Nieznane są dalsze losy M. Napiórskiej. Protokół nic nie mówi o jej rozstrzelaniu, ale do domu nigdy nie wróciła.

Protokół Gestapo i SS (Arch. Woj. Kom. Bad. Zbr. Hitl. w Bydgoszczy, Inf. włas. autora, "Gaz. Kuj." z 1II.1995.

Władysław Drzewiecki

Władysław Drzewiecki

*Uwaga: Metka z spisu w Dnielewiego podchorążym
pocz. 1004.*

Władysław Drzewiecki

MARIA NAPIÓRSKA
UR. W MOGR.

3

relacje Anne Meller

W ROKU 1942 W LESIE W CEE -
BOZKU ^{Jan K. Skipp} UKRYWAŁ SIĘ ODDZIAŁEK Z ŁĄCZ-
NOŚCI AK, WRAZ Z ŁĄCZYKZKA MARIĄ
NAPIÓRSKĄ. BYŁY ^{przedstawicielem} NAJLEŚNICZY LASÓW ^{mag. Skipp}
^{przebieg malarzynie do właściciela majątku} ZIELIŃSKIEGO, NIEMIEC ^{pochwycenie} DRAMMANN Z IHO-
W ROCEŁAWIĄ, ZDEGRADOWANY PRZEZ SWO-
ICH RODAKÓW DO LEŚNICZEGO, NIE
ZDRAZIE NIKOMU KRZYŹÓWKI, LECZ
NIEPOKOJENI CIĄGŁYM OBEH WAMI ZDE-
NIERZE PRZENIEŚCIŁ SIĘ DO ^{publikaacja} LASU NA
WÓLKĘ. W BUNKERZE ^{zorganizowanie} POZOSTAŁA KSIĄŻE-
CZKA DO NABOŻEŃSTWA M.N., PO KTÓ-
REJ NIEMCY STWIERDZILI JEJ TOŻSA-
MOŚĆ.

ZIMA, DO ŚLADACH NA ŚNIEGU NA KRYE
^{Mapy i plany} M.N. ĆWICZĄCY ODDZIAŁ H.J. ARESZTOWANY
^{zima 1942/3} PRZEZ ^{człowiek} SCHÖNOCCH PRZEBYWAŁ W AKE-
SICIE G-PO W LIPINIE, GDZIE WIDZIANO
JAK ^{zabawa} ZMUSZANO JĄ DO TAŃCZENIA NA
STOLE (M.N. MIAŁA B. ZGRABIAŁA FIGURKĘ).
POMIMO WIELKIEGO STRACHU W SĄPEM
NIE NASTAPIŁY ŻADNE DALSZE ARESZTOWA-
NIA. MARIA NAPIÓRSKA NIE WYDAŁA NI-
KOGO, ZEZNAJĄC TYLKO TO, ŻE ŻYWIŁA
KUPOWAŁA ~~W~~ W SKLEPIE NIEMCH

6

WONSCHA, KTOREGO ZA TO POSŁANO NA
FRONT.

DO LASU NA WÓLKĘ PO DEKONSPI-
RACJI MARII NAPIÓRSKIEJ DOSTARCZA-
ŁA ŻYWNOSĆ I BIELIZNĘ P. ^{Andrzej} POPO-
LEWSKA, ŻYWNOSĆ I LEKARSTWA
P. WODZIŃSKA, OBIE MIESZKANIKI
SKĘPEGO. —

DANE SPISANE Z USTIYEM RE-
LACJI P. ANNY MELLER, ZAMIE-
SZKANEJ W SKĘPEM, UL. IM. M. 107

ROZMAWIEM Z SIOSTRAMI M. M.:

P. ANTONINA NAPIÓRSKA ZE SKĘPEGO, EME-
RYTOWANA NAUZYCIELKA I Z P. ZOFIĄ
TURLIŃSKĄ, ZAM. W ŁODZI, PS. ZOPEK,
ŻOŁNIERZEM AK Z WARSZAWY. NIE MOGA,
ONE NIC DORZUCIĆ DO RELACJI P. ANNY
MELLER, GDYŻ NIE PRZEBYWAŁY WTEDY
NA TYCH TERENACH.

LIPNO, W CZERWCU 1970 R.

JUN WOJCIECH ZIBLIŃSKI

Stwierdzam własnoręcznie
podpis

z Zowacha 5/2 78

5
22
Maria Napiórska
ur. w 1909 r.

W roku 1942 w lesie w Głębocku -ukrywał się oddziałek z Łączności AK. ~~WRAZ~~ z łączniczką Marią Napióorską. Były przedwojenny nadleśniczy lasów ^{lasów w Skępe, należał do rodziny Napiórskich} Zielińskiego, Niemiec Delman, pochodzący z Inowrocławia, zdegradowany przez swoich redaków, ^{funkcyj} do ^{funkcyj} lesniczego, nie zdradził nikomu kryjówki lecz ^{blin} niepokojeni ciągłymi obławami żołnierze przenieśli się do polskiego ^{M.N. Napiórska} lasu na Wólkę. W bunkrze pozostała książeczka do nabożeństwa ^{M.N., p} której Niemcy stwierdzili jej tożsamość.

Zimą, po śladach na śniegu nakrył ^{Napiórska} M.N. ćwiczący oddział ^{Hilfer Jugend} H.J. Aresztowana ^{Zima 1942/3} przez ^{Gestapo} Schönecht przebywała w areszcie G-po w Lipnie, gdzie widziano jak zmuszano ją do tańczenia na stole /M.N. miała b.zgrabną figurkę/. Pomimo wielkiego strachu w Skępem nie nastąpiły żadne dalsze aresztowania. Maria Napiórska nie wydała nikogo, zeznając tylko to, że żywność kupowała w sklepie Niemca Wonscha, którego za to posłano na front.

Do lasu na Wólkę, po dekonspiracji Marii Napiórskiej, dostarczała żywność i bieliznę ^{Stanisława} - Z. Topolewska; żywność, lekarstwa, - P. Wedzyńska, obie mieszkanki Skępego. -

7 Dane spisałem z ustnej relacji P. Anny Meller -zamieszkałej w Skępem, ul. ^{1. maja 10, dnia ...}

Rozmawiałem z siostrami M.N, p. Antoniną Napióorską ze Skępego - emerytowaną nauczycielką i z p. Zofią Tarlińską, zam. w Łodzi, ps "Zopek", żołnierzem AK z Warszawy. Nie mogą one nic dorzucić do relacji p. Anny Meller gdyż nie przebywały wtedy na tych terenach. -

Relacja spisana W. Zickler
1979 r.

Maria Napiórska
ur. w 1909 r.

W roku 1942 w lesie w Głęboczku -ukrywał się oddziałek z łączności AK, ^{arran} z łączniczką Marią Napióorską. Były przedwojenny nadleśniczy lasów Zielińskiego, Niemiec Delman pochodzący z Inowrocławia, zdegradowany przez swych rodaków, ^{franków} do kleszczowego, nie zdradził nikomu kryjówek lecz niepokojeni ciągłymi obławami żołnierze przenieśli się do ^{tego} polskiego lasu na Wólkę. W bunkrze pozostała książeczka do nabożeństwa ^{Napiórskiej} której Niemcy stwierdzili jej tożsamość.

Zimą, po śladach na śniegu - nakrył ^{Napiórska} ćwiczący oddział ^{z 1. Flot. Jędrzej} H.S. - Aresztowana przez ^{Zima 1942/3} Schönoche przebywała w areszcie G-po w Lipnie, gdzie widziano jak zmuszano ją do tańczenia na stole /M.N. miała b.zgrabną figurkę/. Pomimo wielkiego strachu w Skępem nie nastąpiły żadne dalsze aresztowania. Maria Napiórska nie wydała nikogo, zeznając tylko to, że żywność kupowała w sklepie Niemca Wenscha, którego za to posłano na front.

Do lasu na Wólkę po dekonspiracji Marii Napiórskiej dostarczała żywność i bieliznę, ^{Stani Stara} Topolewska, żywność, lekarstwa, - P. Wodzyńska, ^{obce mieszkanki Skępego.} -

Dane spisałem z ustnej relacji P. Anny Meller -zamieszkannej w Skępem, ul. 1. Maja 10, dnia ...
Rozmawiałem z siostrami M.N.p., Antoniną Napióorską ze Skępego - emerytowaną nauczycielką i z p. Zofią Terlińską, zam. w Łodzi, ps "Zepok" żołnierzem AK z Warszawy. Nie mogą one nic dorzucić do relacji p. Anny Meller gdyż nie przebywały wtedy na tych terenach. -

(Wojciech Zieliński)

II. Materiały uzupełniające relację: Napiórska
Mania

1. J. Jasowski, Była tu taka meta...
„Biuletyn FAPAK”, nr 2-3/1996

s. 1-3,

k. 2 3 1-3-4

2. Krajewski M., „Napiórska rel Napiórkowska Mania”, [H:] „S.B.K.P. 1939-1945”
pod red. Anny Karkewskiej, Elżbiety Zawackiej, Tomii 1987, cz. 3, s. 118-119.

k. 8 1 s. 5-7 5
f.

BIULETYN

FUNDACJI
ARCHIWUM POMORSKIE
ARMII KRAJOWEJ

TORUŃ, LISTOPAD 1996, NR 2-3/30-31/96 — CENA 1 ZŁ

CMENTARZE

Smutny miesiąc — listopad. (...)

Dziś biało od chryzantem w alejach cmentarza
i zielono od wianków. Płoną świece, znicze
modlitwą i ofiarą porzuconych marzeń,
Nieznanych wielkich czynów, nie spełnionych życzeń.

Nie mnie święto, lecz moje. Zmarłych i przeszłości,
która nigdy nie wraca — tak samo jak oni.
Ciężko przeszłość przekreślić, nie pochować kości
i nie móc spojrzeć w niebo, kiedy znicze płoną.

Irena Tomalak

PRZYCZYNNKI HISTORYCZNE

„Była tu, taka mała..”

(Epizod z działalności grupy partyzanckiej w okolicach Skępego)

Przy szosie wiodącej z Lipna do Sierpca i dalej przez Płońsk i Nowy Dwór Mazowiecki do Warszawy leży miejscowość Skępe z usytuowanym w pobliżu pięknym klasztorem w Wymyślinie.

Przed II wojną światową w zabudowaniach klasztornych mieściło się znane seminarium nauczycielskie. Jedną z jego absolwentek była Maria Napiórska, ur. 12 stycznia 1912 r. w Skępem i stale tam zamieszkująca.

Po ukończeniu seminarium Napiórska pozostała w nim jako bibliotekarka. Była też zapaloną harcerką a swój niewielki wzrost kompenso-

2
wała dużą ruchliwością i pełną wesołego śmiechu krzątaniną. Łatwo się zapalała i gasła, ale zawsze była gotowa do udzielania pomocy i osobistego poświęcenia. Zdjęcie zrobione w ogrodzie jej ciotki w Skępem przedstawia niewysoką dziewczynę z gładko zaczesanymi włosami, z przedziałkiem pośrodku i skromnym kołnierzykiem wokół szyi, stojącą na tle kwitnącej jabłoni.

Gdy do Skępego i Wymyślina dotarła wojna, Napiórska straciła swoje źródło utrzymania. Początkowo przychodziła jeszcze do biblioteki i starała się utrzymywać tam porządek, jednak wkrótce budynek seminarium zajęli żołnierze Wehrmachtu, a wstęp do biblioteki został zabroniony.

W 1942 r. budynek przekazano prohitlerowskim oddziałom Własowa, które urządziły tam szpital. Do Napiórskiej dotarła wieść o wyrzucaniu jej ukochanych książek z biblioteki, której pomieszczenia przeznaczono na inny cel.

I wtedy Marysia pokazała co potrafi. Skontaktowała się z mieszkańcem Skępego, Adamem Marciniakiem związanym z konspiracją ZWZ–AK i wspólnie z nim przystąpiła do wywożenia skazanych na zagładę książek z seminaryjnej biblioteki.

Marciniak podjeżdżał wozem pod mury klasztoru, zaś Marysia wchodziła oknem do znanych sobie pomieszczeń i podawała przez nie książki. Nie bardzo dziś wiadomo, gdzie je następnie przechowywali. Być może w mieszkaniu Marciniaka lub u ciotki Marysi albo u innych znajomych. W każdym razie znaczna część bogatego księgozbioru została uratowana.

* * *

Rok 1942 zaznaczył się w pamięci mieszkańców Skępego jeszcze jednym wydarzeniem. W lasach za Wymyślinem, w rejonie Głębozka, Niemcy rozpoczęli duże prace ziemne, do których spędzono kilkuset Polaków z rejonu Lipna i Rypina. Budowano tam jakieś podziemne schrony o niewiadomym przeznaczeniu.

Tak duże zgromadzenie młodych ludzi, niechętnie ustosunkowanych do okupanta, zaowocowało powstaniem organizacji, którą jedni nazywali „partyzantką” a inni po prostu „grupą”. Byli tam różni ludzie. Jedni szukali broni i prowadzili akcje przeciwko okupantowi, inni pędzili bimber i handlowali z mieszkańcami okolicznych wsi takich jak Jasień, Głębozek i Wioska. Najbardziej czynni byli członkowie grupy wywodzący się z powiatu rypińskiego, do których dołączył mieszkaniec Józefkowa Bolesław Zołnowski. Grupa ta dokonywała napadów na oso-

3

by wysługujące się Niemcom i najprawdopodobniej to ona dwukrotnie w ciągu 1942 r. dokonała wykolejenia pociągu towarowego na trasie Rypin–Sierpc. Czy chodziło tu o akt sabotażu czy zwykły rabunek do dziś nie wyjaśniono. W każdym razie żadna z istniejących na tym terenie organizacji konspiracyjnych nie przyznaje się do tych akcji, a z meldunków rypińskiego gestapo wynika, że o dokonanie wymienionych czynów podejrzewano Polaków zgromadzonych na robotach w rejonie Głębozka. Jak podaje Adela Kretkowska (znajoma Marysi Napiórskiej), urodzona w Chodorążku koło Lipna a zamieszkała w Skępe, jesienią 1943 r. chodziły razem do lasu w rejonie Głębozka o nazwie „Klaszturnka”, gdzie spotykały się z ukrywającymi się tam Adamem Marciniakiem i Bolesławem Zołnowskim. Czy Marciniak poszedł do lasu z zadaniem podporządkowania grupy partyzanckiej strukturom ZWZ, czy dlatego, że musiał uchodzić przed Niemcami, tego Kretkowska nie umiała wyjaśnić. W każdym razie za dowódcę grupy uważany był nie Marciniak a porucznik Winowski a po nim Zołnowski. Według Kretkowskiej razem z Marysią Napiórską i siostrą Adeli, Zofią dostarczały do lasu dla ukrywających się tam członków grupy żywność i lekarstwa. Według krążących pogłosek grupa Marciniaka utrzymywała kontakt z organizacją konspiracyjną w Rypinie, wykonywała wyroki na kolaborantach, m.in. na policyjnym szpiclu Wiśniewskim zamieszkałym w Czermnie. Reakcja policji hitlerowskiej nastąpiła na jesieni 1943 r. Została utworzona grupa operacyjna do zwalczania „band” z centralą w Gdańsku a jej oddział zwany „Wisła-Wschód” ulokowano w Brodnicy pod dowództwem majora policji Bartscha. Grupa policyjna z Brodnicy rozsyłała w teren oddziały po 20-30 policjantów, tzw. Jagdkommanda. Stacjonowały one zwykle w nadleśnictwach, gminach a nieraz po prostu w lesie w namiotach. Urządzały zasadzki, aresztowały osoby poruszające się po godzinach policyjnych bez przepustek oraz te, które pomagały ukrywającym się. Schwytych zazwyczaj po krótkim śledztwie rozstrzeliwano i grzebano na miejscu. W nielicznych wypadkach o śmierci zawiadamiano właściwe urzędy gminne.

Najbliższe dla Skępego Jagdkommanda stacjonowały w Ligowie w pow. Lipno i Czumsku Dużym w pow. rypińskim. Zachowane w zbiorach Głównej Komisji Badania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie meldunki gestapowca o nazwisku Kunesch dotyczą głównie działalności Jagdkommanda działającego w rejonie Skępego.

Kunesch pompatycznie tytułuje swoje meldunki „Am Feind” czyli „w obliczu wroga” i donosi w nich o aresztowaniu i rozstrzelaniu w Płonczynku Ireny Szydłowskiej, żony ukrywającego się członka kon-

4

spiracji i Heleny Bielec z Nowej Wsi, która udzieliła jej schronienia. Jak widać, nie były to akcje zbyt niebezpieczne a „wrogiem” były starsze kobiety, które w niczym nie mogły akcjom zagrozić. W jednym z meldunków Kunesch podaje o aresztowaniu „Marii Naplurski” i „Adama Marcziński”. Meldunek podaje, że „Marcziński” jest znanym bandytą i podczas aresztowania znaleziono przy nim pistolet a „Maria Naplurski” została określona jako „Bandenköchin”, czyli kucharka bandytów. Akcja przeciwko grupie Marcziński przebiegała już w walce, gdyż w jej trakcie został ranny członek niemieckiej straży wiejskiej Michał Brandt. Ten akurat meldunek Kunescha nie podaje daty ani miejsca akcji, ale z relacji mieszkańców Skępego wynika, że było to w końcu grudnia 1944 r. w bunkrze leśnym pod wsią Wólka. Zarówno Marcziński jak i Napiórska zostali rozstrzelani przez członków Jagdkommando pod wodzą policjanta Hirschvogla.

Tak więc Marysia Napiórska, bibliotekarka z Seminarium Nauczycielskiego w Wymyślinie, harcerka i działaczka konspiracyjna zginęła w wieku 32 lat jako „kucharka bandytów” w lesie w rejonie Skępego.

Czy jest gdzieś jej grób z napisem upamiętniającym jej działalność? Czy może jedynym o niej wspomnieniem ma być powiedzenie jednego z mieszkańców Skępego „a była tu, taka mała...”?

Tadeusz Jaszowski

KOMUNIKAT

Już tylko kilkanaście dni dzieli nas od wielkiego wydarzenia w życiu Fundacji — VI Sesji Naukowej. Przedsięwzięcie to, zorganizowane z wielkim nakładem sił i środków ma wyjątkowy charakter. Tym razem tematyka sesji wykracza poza ramy konspiracji pomorskiej i podejmuje temat do tej pory szerzej nie przedstawiany a wręcz niedoceniany i ignorowany przez naukowców. Ogromny wkład kobiet w walkę cywilną i zbrojną na wszystkich frontach II wojny św. zostanie po raz pierwszy przedstawiony w tak szerokim aspekcie. Bez względu na dawne podziały polityczne, udział kobiet w konspiracji krajowej, w formacjach zbrojnych i paramilitarnych na Wschodzie i Zachodzie będzie ukazany w sposób obiektywny i szczerzy. Równocześnie z sesją odbędzie się Zjazd Kombatantek pod hasłem: *Chcemy być wreszcie wszystkie razem! Świadczyć prawdę o naszej sile przetrwania narodu. Ukazać nasz autentyczny wkład do całokształtu zmagania narodowych.*

Na podstawie zgłoszonych tematów wystąpień sesyjnych program zapowiada się bardzo atrakcyjnie. Oba dni wypełni kilkadziesiąt refera-

⁵
Napiórska vel Napiórkowska Maria (1909–1945), sanitariuszka sekcji WSK Obwód AK Lipno.

Urodzona 1909 r. w Skępem, pow. Lipno. Po uzyskaniu średniego wykształcenia była bibliotekarką w klasztorze oo. Bernardynów w Skępem–Wymyślinie.

W latach okupacji hitlerowskiej mieszkała w Wymyślinie. Zaangażowana w działalność konspiracyjną, kolportowała prasę warszawską. W 1942 r. została zaprzysiężona do AK przez Adama Marciniaka, którego grupa operowała w lasach koło wsi Głębozec, a potem w rejonie Wólki k. Skępego. Do leśnych bunkrów oddziału Marciniaka dostarczała żywność oraz niezbędne

zaopatrzenie. W ramach działalności WSK w Obwodzie AK Lipno została wyznaczona na sanitariuszkę. Od kierującej sekcją sanitarną WSK w Obwodzie AK Lipno, Stanisławy Okońskiej, pracującej w aptece w Lipnie, przejęła duże ilości wody amoniakalnej, która miała służyć do zacierania śladów prowadzących do leśnych bunkrów przez węszące psy policji hitlerowskiej.

Na przełomie 1943/1944 r. została aresztowana i osadzona w więzieniu w Lipnie. Następnie przewieziona do więzienia gestapo w Brodnicy, gdzie podczas długotrwałego śledztwa nie ujawniła żadnych faktów z działalności AK w pow. lipnowskim. W styczniu 1945 r. została zamordowana w więzieniu brodnickim.

118 Słowa biograf. konspiracji pomorskiej
1939-1945, Tom III 1997, nr. 3

AP AK. T.: Grabowska A., Marciniak A., Napiórska M., Okońska S., Żołnowski B.; Spuścizna Drzewieckiego W., cz. III — Rel.: D r z e w i e c k i W., *Walka i męczeństwo mieszkańców gminy Skępe w latach wojny 1939–1945*, [w:] *Ziemia Dobrzyńska*, t. 1: 1989, s. 100–101; K r a j e w s k i M., *Sl. Biogr...*; K r a j e w s k i M., *W cieniu wojny i okupacji. Ziemia Dobrzyńska w latach 1939–1945*, Rypin 1995. passim; M a r c i n i a k A., *Pamiętnik* (rps w Izbie Pamięci Narodowej w Zas. Szkole Roln. w Wymyślinie k. Lipna); *Słownik uczestniczek...*; Z a w a c k a E., *Kobiety w Armii Krajowej na Pomorzu*, [w:] *Walka podziemna...* s. 223–246.

Mirosław Krajewski

T:K: 326/326 Pom.

Włocławek

Mapiór ska Maria

↳ Skarty informacyjne

h. 20

Zginy Tac st 1945 N

+ Mapiarska Maria
nr 19094

BIWUM FK
Zawac...
326/10
V-197

Była terminowa dołożona FK, materiały bunkry
i inne gęstość materiały do mapy Skype.
✓ Analizujemy niemiecki (posiedzenia) Detman, pocho
dzący z Zimociana, przy okupacji ^{zdradzającego} niemieckiego
nie leżącymi, przedsięwzięcia niemiecki z Re-
dmi, nie wydaty odłożone zuzycie jego i innych
pobytu. Jedyną częścią obywateli zwaną oddziałem
Tak do przesunięcia się do publikacji karn
K. Wolki (niemieckim mapiarce porostawia
w bunkrze kręgiem do nabeżności z pewnych
danych, które porostawia. Niemiecki po od-
verbet.

opracował W. Zieliński V 1978r

Kryem buntów zidentyfikował Kapiański.
Wobec tej dekonspiracji już została na sta-
N. odwołali. Pamphlety zimy 42/43
Hitlerzyznał odwołani jej S. Laudy. Zaczęto
wano jej 4. dem.

Mimo ciężkiego śledstwa (na m. z. um. 8. 10. 1943
do tamczas. na policyj. um. 10. 10. 1943).
Pamphlety zimy 42/43, w tym w. 10. 10. 1943
w. 10. 10. 1943, w. 10. 10. 1943 (został
on za to myślan. na front)

Z. 10. 10. 1943 — Anna Melles, z. 10. 10. 1943
z. 10. 10. 1943, z. 10. 10. 1943, z. 10. 10. 1943
N. 10. 10. 1943, z. 10. 10. 1943, z. 10. 10. 1943

K 1. 2. 326 Pom. RK
 3. 30. lipnia 2
 + Napiorska Maria 5.
 6. Maria 7.
 8. 9. 1939 r. (1945)?
 10. 11. Arent. w 1943 i po cizliuz
 cizp. amiat w czasie
 sledstwie zamordowana
 w 1945 r.
 12. Rel. W. Zieliński w 1978 r.
 K 3 18798 K; 23203, 14 W
 Tacimiska verte

Technikum do podpisu

326/
+ Napiórska Maria

AK
Lipno 3

/1909 lub 1915, + 1945/

zamieszkała w Skępe k.Lipna, gdzie była bibliotekarką u OO. Bernardynów

Członkini małego oddziału partyzanckiego działającego w lasach lipnowskich; pełniła funkcję łączniczki dostarczając żywność. Po "spaleniu" jej w m. Skępe przebywała w bunkrze leśnym, gdzie ją aresztowana zimą 1943/4. Torturowana w areszcie lipnowskim, nie wydała nikogo z nieszkańców pomagających partyzantce. Wywieziona przez Jagdkommando do Brodnicy, zamordowana w więzieniu.

Zbiory E.Zawackiej poz.326 Pom. III 1980 r.

Źródła: -inf.A.Mellerowa, Skępe

-inf.A.Grabowska Skępe

k

Rel. 326 / Pow. *proba biografii Lipsko*
AK4

+ *Wapiórska Maria ps.*

urodz. 1909 r.

przed wojną zamieszkiwała w Skrzpiecu, gdzie
była bibliotekarką u O.O. Bernardynów

W czasie okupacji zamieszkiwała w Skrzpiecu.

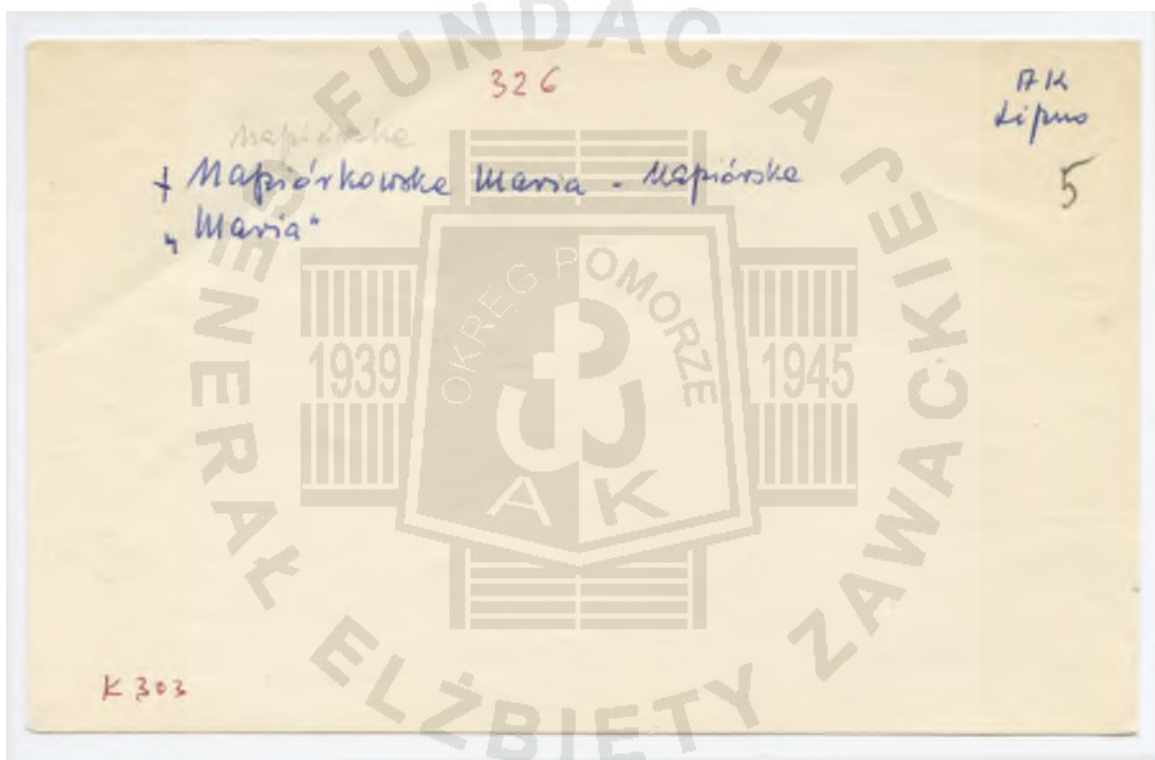
Była techniczką Komisji do obradowania terenów PK

~~przebywając w bunkrze w lesie w Głogobrodzie~~

✓ ~~na Poligonie Polowym. Dostarczała do lasu~~
~~z wyjątkiem przesłania w 1942 r. malowała w więzieniu~~
w Lipsku do 1945 r. Mimo zadawanych jej tortur
(m. innymi katorżnicze na stole), nie wydała nikogo.
Zamordowana w czasie ewakuacji obozowej
w 1945 r.

verte

Zbigny E. Zawacki. Rel. ^{Antony} Remy Malinowski
Wojc. Zielińskiego, Agaty Grabowskiej

SKYPE por. Lipno

Lipno
Izumičke odd.
part.

+
1945 NAPIŃORSKA MARIA

rodz. Skarszewska Polak. Uczeń. Wzrost. Wzrost. 5 286
rodz. w Skarpem w par. lipnowskim
od 1942. Izumičke oddziału part.
w Warszawie w Dzielnicy, następnie w Warszawie w
Pawłowie; uczestniczyła w pracach w Dzielnicy
brodniczym

Elż

† Napiórska Maria

Współpracowała z grupą partyzancką AK Adama Marciniaka. Aresztowana razem z nim i zamordowana w końcu 1944 roku.

Rel. Władysław Drzewiecki, Skępe.

AK
dipno
7

Obv. Lipno 8
AK

Napierowska Maria - bibliotekarka
w bibliotece parafialnej w Steppem.
Była trawniczką z przynajmniej pięćdziesięciu
latów Steppskich. M. Napierowska otrzymywała
od Agaty Grabowskiej ^(art. inuowiadania) wody amoniakalne, które
służyła do polewania wejścia do bunkra
parazytologicznego. M. Napierowska została schwyta
przez Japłkowskiego, uwięziona do Brodnicy
i tam zamordowana w listopadzie 1944 r.

Znaczenie: rezydencja Agaty Grabowskiej Nr. Nr.: 267
268
269
270

407

5.21.4.21.
Pomorsze

perłoc partyzantów
nr. 9

† Stapińska Maria

ur. 1939-1915

1939/45
† 1945 r. 1945

Skępe (okupacyjny adres)

Źródło: rel. Wojciech Lubiński i Agata Grabowska 2-8.1975.
w zbiorach E. Zawadzkiej

W czasie okupacji była bibliotekarką w OO Bernardynów
Skępe pod lipowo wście SUB

Była Tęczyńska w oddziale partyzanckim AK
w lesie w Głębokim w 1942 r. Potem w lesie w Wólcu.
W zimie 1943/44 aresztowana przez Gestapo przebywała
w areszcie w Lipnie, zamordowana w Brodnickim
Gestapo 1944/45 r. Nie była nikogo.

+ Napiórska Maria

Lipno
10

✓ Łączniczka oddziału party-
zanckiego Bolesława Żotnowskiego.
W roku 1942 odeszła do lasu. Prze-
bywała w bunkrze drewniano-
ziemnym w Gęborku. Prze-
żowała przez Gestapo z Lipna,
przechywała tam do roku 1945.
Prawdopodobnie zamordowana w cza-
sie ewakuacji aresztu

od
+ Anna Mellerowa wista przy Wzelniskim

326 Pawa

Lipno

→ Napiórkowska Maria vel Napiórska M
sel. Grabowskiej Agaty (267, 268, 269, 270 Pawa)
Napiórkowska Maria zgrupami
partyzantkami w lesie otynnywata do
Klasy Grabowskiej wode amoniakalnq oia
partyzantów. Grabowska klasa dostarcza
tej Napiórkowskiej kilogramowe paczki
rymunicione. Na
Napiórkowska Maria wymieriona przez
Jagdkomando do Brodnicy, tam sama
zobozana nie zdradziła nikogo. /DK 1984
Napiórkowska była bibliotekarką biblioteki
parafialnej w Skępem u o.o. Bernatolynów.

zgrupami zgrupami partyzantkami

326 Pom

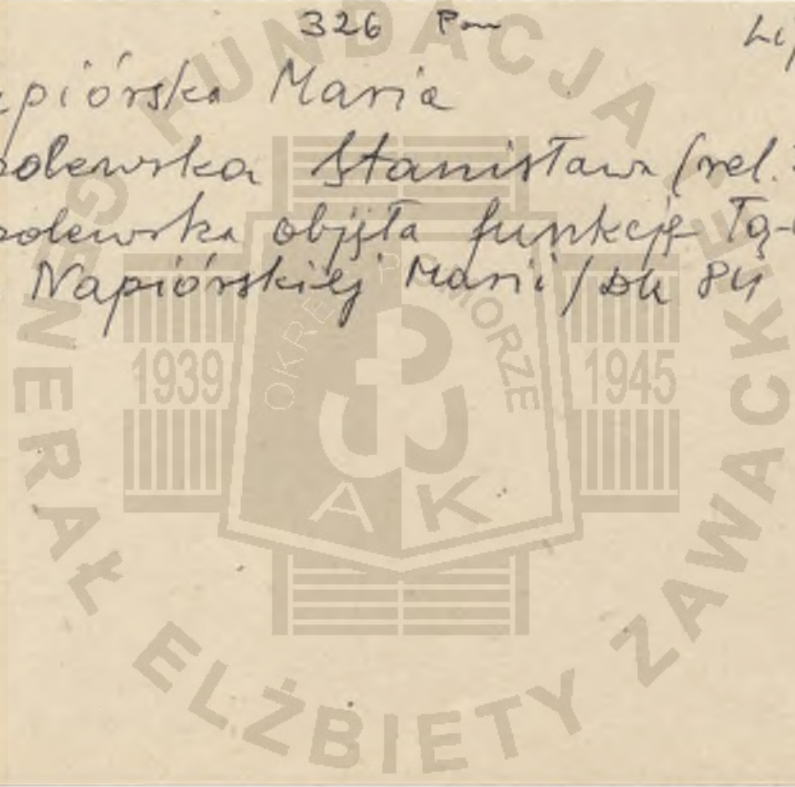
Lipno

Napiórska Maria

12

Topolewska Stanisław (rel. 357/P)

Topolewska objęta funkcją Topolewska
po Napiórskiej Marii / 20 84

Mapionka Monie

nr 05.
902-11K

14

całonkami 902, opyo slespe.
(bez zowadu).

Kuolportnie presy, uspiene z app partyz.
Adome Marciniaka. Schytane puz mieliodi
i zowordowene pod kowic JPHH.

zob. T. : Spwicizme D. Dnieclitgo, III oprec.
str. 25, 43; listre B

HMM-P6

FK
Lipno
15

NAPIORSKA Elżbicia
(vel Napiorska)

Urodz. 1909 r. w Skępem, pow. lipno. Sarcita-
ruska, sekcja WSK Obwód FK Lipno.
Wpisywana w 1942 r. Na przełomie 1943/44
ankieta, obchodząca w tym czasie gestapo w obad-
uicy Wstępnym 1945 r. renowacja.

Zob. Sł. Biogr. Złoty Somorskiej T. 3 str. 118
Złoty „Archiwum Somorskie FK”.
Janin, 1997 r.

U. Leu / 2001

Włocławek
terror

16

Napiórska Maria
zamordowana w 1944r

Zob. Lewandowski Rajmund
Martyrologia pow. lipnowskiego .....s. 33
bibl. FAPAK Om-2002

+ Kapińska Maria ^{lipno Skype} 102-AR
a tłumierka przeważca no teren 17
Skypego taj konspiracyjne prasę
warszawską; zginęła w walce
part. oddz. Prancimiala Adolera
(zginęła przez Niemców) - XII/1 1944/1945
sob. W. Dżewicki, Sobolew miejsc państwa
(...) okol. Skypego; t. problemowa
Imp. Włodawa.

klf. XI'08

Napiórska Maria

Sipmo
POZ 18

Napiórska Maria = członek grupy POZ działającej w Skępcach
pem 5.10a

zob. Witomska Elżbieta, opr. B/152
5.10a = bibl. JN JAV
40

gł. w 110

+ Mapiórska vel Mapiórkowska ^{Supno 19}
Maria ⁹⁰² -DK

zob. Lio'lkowski B., Polska
Podziemia na Linjach...,
Toruń 2008, s. 302, 309.

Wd IX'13

Napierónkowska Maria

Sipmo 40
WSK

206. Wojtoniec Strykuno,
Marylka...; Kralów 2005,
s. 44, 115, 143

ANQ IX'14

ARCHIWUM
Zawackiej
30.6/10
data wpływu 8-17-8 r.

Opracowana ok
31. VII. 1984

1) relacja Y. W. Zielinskiego
spisana na podstawie
opowiadań Army Melle
ze Steppes oraz innych
osob ze Steppes.

2) Wywiad z Arty Gaborowicz (326)

fotografii

ps. Maria

Lipno

~~Starogard~~

+ Napiórska Maria - Lipno

Napiórska Maria

